

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

VOLUME XXII. — LETO XXII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) AUGUST 8, 1939.

Najstarejši slovenski
dnevnik v Ohio

Oglaši v tem listu so
uspešni

STEVILKA (NUMBER) 183

V Fisher Body tovarni je pričelo včeraj zo-pet delati okoli 800 stavkujočih delavcev

Mnogo delavcev je bilo poslanih domov z obvestilom, naj pridejo na delo, ko bodo uradno obveščeni. — Kmalu bo vse delavstvo zopet zaposleno.

CLEVELAND. — Včeraj so pričeli klicati izučene mehanike pri Fisher Body nazaj na delo in sicer s tako naglico, kolikor so jim dopuščale razmere, da pripravijo delo zanje.

Dr. H. W. Lawrence, direktor za objekte, je izjavil, da je bilo včeraj pozvanih približno 800 delavcev nazaj na delo, tako da je ostalo približno še 200 "tool", "die" in "maintenance" delavcev na čakalni listi.

Okoli 300 izučenih in produkcijskih delavcev, ki so se javili včeraj zjutraj s "pelcami" in s svojimi "overalls" za delo, je bilo poslanih nazaj domov z navodilom, naj počakajo, da bodo uradno obveščeni.

"Na razpolago imamo vse delavce, ki jih moremo "hendliti" na enem šiftu," je izjavil dr. Lawrence. "Drugri pa bodo poklicani takoj, čim bo reorganiziran regularen drugi šift. Okoli 3200 produkcijskih delavcev bo pozvanih nazaj na delo nemudoma, čim bodo izvršene priprave za modele za leto 1940, ki so se zaradi stavke zakašnile."

Danes ponoči se prično vaje angleškega letalstva

Pri vajah bo sodelovalo 1,300 letal in 60,000 letalcev. — Bombniki bodo ponoči odleteli nad Francijo.

LONDON, 7. avgusta. — Jutri ponoči se bodo zečele največje vaje angleškega letalstva, ki bodo trajale 72 ur in v katerih bo sodelovalo 1,300 bombnikov in lovskih letal ter 60,000 letalcev.

Veliki bombniki bodo odleteli v nočnem poletu nad Francijo, katero bodo "bombardirali", nakar bodo brez vmesnega pristanka poleteli nazaj v Anglijo, kjer bodo "napadli" angleške zapadne pokrajine. Teh "napadov" se bo udeležilo 500 letal, katerim bo odletelo nasproti 800 letal, ki bodo skusila odbiti napad "svražnika".

Ko bodo priletela nad Anglijo "svražna" letala, bodo bleščeci žarometi razsvetlili nebo, obrambna letala se bodo dvignila v zrak in zagrmeli bodo protizračne baterije. Nad Londonom bodo plavali ogromni pritrjeni baloni, med katerimi bodo razpete jeklene mreže kot pali za sovražna letala.

Tistim, ki žele na razstavo

Mr. S. F. Pirnat poroča: Ti-

stim, ki žele iti na razstavo v

New York, ko se vrši Jugoslo-

vanski dan, ki bo 6. septembra,

se nazivajo, da se bodo nudile

za to posebne ugodnosti v ce-

nah in postrežbi. Tozadnovo se

vrši sestanek in se vabi vse o-

ne, ki žele za ta dan in New York

da prisostvujejo sestanku, ki se

vrši v sredo 9. avgusta, ob 8.

uri zvečer pri Joe Grdina, 6121

St. Clair Ave.

V bolnišnici

Mr. Anthony Vrh, 22338

Arms Ave., je bil odpeljan v

Huron Road bolnišnico. Obiski

so dovoljeni. Želimo mu skoraj-

šnje okrevanje.

Plin in elektrika

Plin in elektrika

plačila računov za plin, je

zadnji dan. Pri nas lahko

plačila za plin in za elektriko.

SENATORJA PROUČUJETA POT PROTI DOMU

Clanom kongresa, ki se je razsel v soboto, se je že mudilo domov. Na gornji sliki sta senatorja George L. Radcliffe iz Marylanda, ki je najbliže domu, in Homer T. Bone iz države Washington, ki ima pred seboj najdaljšo pot.

Nove okrnitve delokroga katoliške cerkve v Avstriji

Poslej ne bodo veronauka nič več poučevali duhovniki, temveč učitelji-lajiki. — Redovnice se morajo preživljati z drugimi posli in življenjskimi poklici.

DUNAJ, 7. avgusta. — Pozi-cija katoliške cerkve z ozirom na avstrijsko mladino, je bila danes nadalje oslabljena. Nacijska vlada je namreč odločila, da pričenši s prihodnjim šolskim mestrom, se ne bo cerkvi oziroma duhovščini več dovoljeval poučevanje veronauka v solah.

Pred aneksijo Avstrije po Nemčiji je bila vzgoja skoraj po vseh zavodih v rokah cerkve, ki je imela vsaj nadzorstvo nad vzgojo. Pričenši z lanskim jesenjo pa se je cerkvi dovolilo le še poučevanje verouka onih otrok, katerih starši so prostovoljno zaprosili za to. Poslej pa bodo verouk po vseh šolah in zavodih poučevali učitelji-lajiki.

Izzeljevanje redovnic

BERLIN, 7. avgusta. — Nacijska cerkvena politika v Avstriji je prisilila tisoče katoliških redovnikov in redovnic k izselitvi ali pa so moralni svoje življenje prilagoditi novim razmeram.

Nacisti so okupirali že večino samostanov, zaprli so župnijske šole in iz bolnišnic so odpravili

izseljevanje redovnic

IZSELJEVANJE REDOVNIC

MANILA, 8. avgusta. — V tukajšnji bolnišnici je mla-24 let starca mati porodila hčerko, ki ima srce zunaj prsi. Nekateri zdravniki pravijo, da pričakujejo, da bo dete živel, ker mu srce redno bije. Zopet drugi zdravniki, ki opazujejo

detetovo srce skozi steklo, s ka-

terim je pokrito, pa pravijo, da

dete ne bo živel.

Dete, ki je bilo rojeno včeraj, je bilo krščeno na ime Marija Corazon (Marija Srce). Dr Ca-

SODNIKI NA POČITNICAH, OBTOŽENCI PA ČAKAO

V okrajni ječi je danes 47 oseb, ki so obtoženi po veliki pototi, pa morajo čakati v svojih celicah pet tednov do dveh mesicov, da pridejo njihovi slučajji pred sodnike.

Medtem, ko jetniki čakajo, pa je petnajst okrajnih sodnikov na svojih šesttedenskih počitnicah, kjer se lahko po milji volji zabavajo, ker imajo po \$250 plače na teden.

IGRA NARAVE

GALLUP, N. M. — Indijanci Hopi plemena so prepričani, da bo konec sveta. Vzrok? Neka mula v tukajšnjem kraju je namreč skotila žrebe, in to je Indijancem dovolj, da bo konec sveta. (Mula ali mulec je žival, ki ji je osel oče in kobila mati. Mezgu pa je žrebec oče in oslica mati. Mulec ali mezeg, ki sta plod takega križanja, sta hibrida ter nista sposobna nadaljnega zaplojevanja. Zato je gornji slučaj velika izrednost. — Oprednisti.)

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglaši v tem listu so uspešni

ŠESTIM TISOČEM WPA DELAVCEM GROZI ODSLOVITEV

Doslej je bilo odslovilih že 3,200 delavcev, ki so delali pri WPA nepretrgoma osemnajst ali več mesecev.

ZUPAN BURTON SE POSVETUJE O POLOŽAJU SVOJIM KABINETOM

CLEVELAND. — Okrajni W.

P. A. ravnatelj Frank T. Misell pričakuje iz Washingtona obvestila, kdaj naj odslovi vsaj za 30 dni od WPA delone delavcev, ki so zaposleni nepretrgano osemnajst mesecev ali več.

Doslej je bilo na podlagi te odredbe odslovilih že približno 3,200 delavcev. Nato pa so s temi odslovitvami začasno prenehali, ko je Kongres pričel pretresati možnost črtanja te določbe z relifne predlogi. Ker pa koncem konca Kongres vendar ni črtal te določbe, se bo ta mesec odslovilo še nadaljnih 6,000 do 7,000 delavcev.

500 se jih vrnilo na delo

Ker je mesto preskrbelo za WPA dela izurjene mehanike, se je vrnilo včeraj na delo k raznemu kanalizacijskemu in tlakovnemu projektu v mestu 500 delavcev, ki so bili doslej brezposelnii, ker je primanjkovalo izčenih delavcev.

Ker ni župan Burton in njegov kabinet po celodnevni seji ničesar ukrenil za izboljšanje relativne situacije, je Michael O'Brien, demokratski poslanec iz Cuyahoga okraja v Columbusu, pozval governerja Brickerja, naj sklice izredno zasedanje zakonodaje, ki naj izposluje nadaljnjo denarna sredstva za mestni relif.

Župan Burton in člani njegovega kabinta se bodo sestali danes popoldne zopet k seji, na katerih bodo razpravljali o prečrem vprašanju mestnega relifa.

Primarne volitve v nekaterih predmestjih Cleveland

V petih občinah Cuyahoga okraja se bodo danes vršile primarne volitve.

Danes je šlo in bo šlo več tisoč volilcev v petih občinah Cuyahoga okraja na volišče, da oddajo svoje glasove za kandidate svoje stranke ob jesenskih volitvah. Volilne koče so se odprle davi ob 6:30 in bodo ostale odprte do 6:30 zvečer.

Zivahne volitve bodo v Garfield Heights, kjer "ronata" za župana na demokratski listi župan Don O. Cameron, in soličtor Edward S. Crudele. Na republikanskem tiketu pa kandidira Raymond J. Kiola, bivši councilman, in Raymond H. Ring, ki je bil pred osmimi leti župan te občine.

Ostale občine, kjer se bodo danes vršile primarne volitve, so: Chagrin Falls, Newburgh Heights in Rocky River.

Nesreča dečka

Včeraj je neki petnajstletni fant podrl s kolesom na igrišču na Aetna Rd., in 80. cesti štiriletnega slovenskega dečka Roberta Cvelbarja, ki mu je bila v nesreči zlomljena leva noga. Dečka so odpeljali v St. Alexis bolnišnico, kolesarja pa je policija zaprla.

Povožena ženska

V bolnišnico so včeraj pripeljali 80 let staro Mrs. Ano Barnard, stanovanja na Whitehorn Ave. Omenjeno žensko sta povozila dva fanta, ki sta se peljala na kolesu ter jo podrla. Nesreča se je zgodila na Addison Rd., pred hišo št. 1587. Ženska ima zlomljen kolk in levo roko v zapestju.

JUGOSLAVIJA DOBI POSOJILLO

BEOGRAD, 6. avgusta. — Porocila iz inozemstva naznavajo, da bo ena izmed posledic obiska kneza Pavla v Londonu, da bo dobila Jugoslavijo nadaljne kredite od Francije in Anglije, ki bosta tudi povečali svoj uvoz iz Jugoslavije. To pomeni, da velike zapadne države popolnoma razumevajo sedanje jugoslovansko stališče, da vedo, da Jugoslavija ne more postopati drugače kakor postopa, in da je prijateljstvo teh držav do Jugoslavije neizpremenjeno.

Slike mladinskih zborov

V četrtek večer, dne 10. avgusta ob 8. uri bodo imeli pevci, pevke, starši in prijatelji združenih mladinskih, pevskih zborov priljubilo videti premikajoče se slike, katere so bile posnete v Pittsburghu 11. junija, na dan koncerta in še druge zanimive slike. Obenem poda gl. predsednik razveseljivo novico iz Pittsburgha, katere bodo govoriti Združ. Mlad. Pev. Zbori veseli.

Vstopnine ni nobene, le kdor hoče prispevati k prostovoljno. Kazanje slik se vrši v Slovenskem domu na Waterloo Rd. — Tajnica.

PROBLEMI PRISELJENCA

Vprašanje: Prišel sem v Združene države leta 1908 in živel sem tukaj do leta 1920, ko sem odšel v stari kraj. Ostal sem tam pet let in se povrnih leta 1923, to pot pa skozi Canado brez redne inspekcije s strani priseljeniških oblasti. Imel sem prvi papir leta 1910, ali nisem postal ameriški državljan. Ali smem zaprositi za naturalizacijo?

Odgovor: Ker je vaš zadnji prihod bil nezakonit, ne morete po sedanjih zakonih postati ameriški državljan. Vaše prejme dolgo bivanje v Združenih državah ne šteje. Niste pa podvrženi deportaciji, ker ste prišli pred nem. 1. julijem 1924. Mogoče je, da bo sedanji kongres enogledi legalizirati svoje bivanje potem zaprositi za naturalizacijo. Ali dokler takega zakona ne bo, se ne da nič napraviti za tega, razum, ako odide iz Združenih držav in se povrnete z novo priseljeniško visto.

Vprašanje: Neki mornar je ustil svojo ladjo v ameriški leta 1926 in ostal je tukaj tedaj naprej. Nekateri pravijo, da mornar-dezerter ne mora biti deportiran po treh letih. Drugi pravijo drugače. Je res?

Odgovor: Po naredbi Labor partmenta, ki je bila potrjena federalnih sodišč, so mornarji, ki so dezertirali svojo ladjo pred nem. 1. julijem 1924 in ostali tukaj tedaj naprej. Nekateri pravijo, da mornar-dezerter ne mora biti deportiran po treh letih. Drugi pravijo drugače. Je res?

Vprašanje: Prišel sem v Združene države povsem v redu 1. 1929, ali inel sem tedaj potniški imen svojega prijatelja. Naime sem prišel, sem pa rabil lastno ime. Moremli pošljam Ameriški državljan?

Odgovor: Ker ste prišli v to pod drugim imenom, se prihod v smislu priseljenjenja zakona smatra nezakonito. Ker pa ste prišli pred 1. junijem 1924, niste podvrženi deportaciji. Poleg tega, kdor je prišel nezakonito pred 3. junijem 1921, more legalizirati bivanje, ako zaprosi za registracijo. Priskrbite si dve tiskovini Form 659, med katerimi najdete na četrti strani naše informacije o postopku.

Vprašanje: Ali se more ugoditi, koliko ljudi je že vprašani v Združene države v evropskih državah?

Odgovor: Po obstoječem za-

stati vsako leto pod kvoto,

gre vsak priseljenc

na račun kvote one dežele, kjer se je rodil. Dne 1. januarja 1939 je 512,000 ljudi iz vseh dežel skupaj zaprosilo ameriške konzulate za kvotno številko.

Največja letna kvota je angleška (65,721), ali prošenj za kvoto v tej deželi je bilo razmeroma malo (16,761). Vse drugače je z nemško kvoto. Ta kvota znaša 27,370 in do začetka tega leta je več kot 240,000 ljudi zaprosilo za njo. Čehoslovaška ima še vedno svojo kvoto 2674 in število prošenj je bilo 36,860. Na Madžarskem kjer letna kvota znaša samo 869, je 24,642 ljudi poiskalo kvotno številko. Na Poljskem je bilo vloženih 78,409 prošenj, dočim kvota znaša 6524. Jugoslovanska kvota znaša 845, za dovoljenje potovati v Ameriko pa je bilo vloženih 6,961 prošenj. — FLIS.

Purpur in demant

Dve dobi se ponašata s posebnim razkošjem: doba rimskih cesarjev in doba Ludovika XIV. V prvi je bil purpur, v drugi pa demant karakteristični znak. Kdaj so odkrili purpur, nam ni znano. To sega v sivo pradavnino.

Pes tirskega Herakleja je ob morskom bregu požrl, kakor po roča bajka, nekega polža in od tega se mu je gobec pobarval purpurno rdeče. Še ob času Kornelija Nepa (okrog Kristusovega rojstva) je veljal funt tirske purpurne volne v naši valutni nad 13,000 din, v Dioklecianovem času pa je veljal funt purpurne svile okrog 60,000 din. Purpurno svilo so tehobičajno z zlatom, kajti njen barva je bila nemiriliva. Aleksander Veliki je v Suri našel 200-letna purpurna oblačila in njegov purpurni vojni plăšč je krasil še Pompejeva ramena, bil je star torej 300 let.

Domovina barvanja s škrлатom je bil Orient. Feničani so menda njegovi odkritelji. Rimljani so to barvanje prenesli tudi v svojo domovino. Spočetka so se zadovoljili z ozkimi purpurnimi obrobami na oblačilih, v času Julija Cezarja pa ni lukus v tem oziru poznal že noben meje več. Bogataši so počivali samo na škrlatu in na zadnje je bila razispinost v tem pogledu tako velika, da so imperatorji izdali prepoved glede uporabe škrleta, ki so ga smatrali za svojo posebno pravico, in te prepovedi so izvajali takšno strogostjo, da se je umetnost barvanja s purpurno počasi izgubila.

Nič manj razispni niso bili takratni časi, kar se tiče obmiznih užikov. O Kleopatri je znano, da je pri neki pojedini raztopila svoje bisere, ki so veljali milijone, v kisu in jih popila. Lukul je postal po vojni požrešni sladokusnosti pravi pojem. Bogataši so tedaj med seboj kar tekmovali, kdo se bo

Chamberlain nadajuje s taktiko cincanja

Evropsko ozračje se je zadnje tedne zopet napolnilo z govorami o programu za "potolaženje" Hitlerja. Nekatere izmed teh govorov so imele brez dvoma svoj izvor v Berlinu, kjer se jih smatra za nenavadno učinkovito orozje v "vojni živcev," v kateri so nacija pravi mojstri. Na eni strani je iz Berlina javila, da nacija še vedno upajo, da se bo vprašanje Gdanska rešilo na "miren način," na drugi pa se namiguje, da Anglia izvaja močan pritisk na Poljsko, da pristane na brezpogojno predajo mesta v nemške roke. Vse to se dela z namenom, da se Poljake prepriča o nezanesljivosti angleških obljub za pomoč v slučaju konflikta z Nemčijo.

Dejstvo, da se nacijska propagandna mašina sploh poslužuje take taktike, je samo na sebi dokaz, da Evropa ne veruje, da je Chamberlain sploh spremenil stališče, ki ga je zavzel v Monakovem, oziroma da cilj vse njegove politike je, polagoma in previdno ustvariti položaj, v katerem bo Poljska prav tako brez moči kot je bila Češka v septembri prošlega leta. Ena, in to najvažnejša govorica, nanašajoč se na novo akcijo za Hitlerjevo "potolaženje," namreč, da Anglia pripravlja načrt za veliko posojilo Nemčiji, v zameno za kar bi obljubil, da bo

počasi izgubila.

Nič manj razispni niso bili takratni časi, kar se tiče obmiznih užikov. O Kleopatri je znano, da je pri neki pojedini raztopila svoje bisere, ki so veljali milijone, v kisu in jih popila. Lukul je postal po vojni požrešni sladokusnosti pravi pojem. Bogataši so tedaj med seboj kar tekmovali, kdo se bo

postavil z najbolj nenavadnimi in najdražjimi jedmi.

Možgani nojev in jeziki slavčkov jim še daleč niso zadostovali. Najsijajnejša vina so mescal z dišavami.

Podobno je bilo 1500 let pozneje. To je bil čas Burboncev, ki se je začel z Ludovikom XIII. in dosegel svoj višek z Ludovikom XIV. Pri neki slavnosti, ki jo je Ludovik XIV. priredil 1698 perzijskemu poslaniku, se je obleklo v plašč, ki je bil obrobljen z demanti v vrednot nad 150 milijonov dinarjev. V posebno umetno izdelani skrinji je hranil najrazličnejše dragulje v takšni množini, da bi se v njih z resnicami lahko kopal. Pohištvo v gradu Oironu je bilo posuto z demanti. Dame Ludovikovega dvora so nosile tako široke ogrlice, da so jim pokrivali skoraj vsa prsa. Bogate Španke so nosile uhane, ki so viseli do kolen. Na teh uhanih so bile pritrjene ure in dragulji. V gradu Dubarryje v Lüciennesu so bile shranjene dragocenosti v omari, ki je veljala sama milijon dinarjev. Služabniki so ukradli ta zaklad in so jih prijeli v Londonu. Našli so pri njih 140 velikih demantov, 700 briljantov, 300 velikih biserov, razen tega nešteveto okraskov iz zlata.

Z ozirom na poganja za sklep učinkovite obrambe pogodbe s Sovjetsko unijo, je položaj še vedno tak kot je bil. Opozicija v parlamentu trdi, da zastopnik vlade, ki se modri v Moskvu, ni nič drugega kot "pisar zunanjega ministrstva" in da so razgovori tam le pesek v oči domaći javnosti. Pod pritiskom podobnega očitkov je Chamberlain predpar dnevi naznani, da v kratkem odpotuje v Moskvo vojaška komisija treh mož, ki ima pričetki posvetovanja z generalnim štabom sovjetske vojske, čim bo dosežen obrambni sporazum. Istosčasno se ima podati v Moskvo tudi neki francoski general. Toda sporazuma še ni, in kdaj do istega pride, je težko reči.

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa poklicite HEnderson 5311 — HENDERSON 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom ---

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street KEnmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street ENdicott 0653

"MY CARLTON
STAINLESS STEEL WARE
IS THE BRIGHTEST SPOT IN MY
KITCHEN... AND IT STAYS BRIGHT"
Get acquainted with this new wonder metal that cooks better, permanently retains its gleaming lustre, won't stain, rust or darken, cleans easier, lasts longer and safeguards health. Try it in your own kitchen—it's the best demonstration you can make of the economy and value of this beautiful cooking ware.
SEE IT TODAY AT
SUPERIOR HOME SUPPLY
4601-03 SUPERIOR AVENUE.

Zavarovalnino

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.
preskrbi

JANKO N. ROGELJ
6208 Schade Ave.
Poklicite:
ENDICOTT 0718

Ravnokar je izšla ...

velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"

spisal Dragotin Lončar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznaní z zgodovino slovenev.

Knjiga je vezana
stane \$1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,
6231 St. Clair Avenue

STOP Scratching
RELIEVE ITCHING SKIN Quicky
Basis the most stubborn itching of various blisters, pimples, athlete's foot, rashes and other externally caused skin eruptions, quickly yields to pure, cooling, antiseptic liquid **D.D.D. PRESCRIPTION**. Clear, greaseless and stainless—dries fast. Its gentle oils soothe the irritation. Stops the most intense itching in a hurry. A 35c trial bottle at all drug stores, proves it—or your money back. Ask for **D.D.D. PRESCRIPTION**.

The 7
Kraft
Cheese
Spreads
now in new-design
Swankyswig glasses!

Sparkling glasses strewn with bright stars... the new Swankyswigs. You'll want to collect a whole set. And while you're doing it, get acquainted with all seven of the delicious Kraft Cheese Spreads. They're marvelous for sandwiches, salads and appetizers.

AMERICA'S LEADER AT 4 for 10¢

THE AWFUL PRICE YOU PAY FOR BEING NERVOUS

Check Below And See If You Have Any Of The Signs

Quivering nerves can make you old and happier looking, cranky and hard to live with—can keep you awake nights and rob you of good health, good times and jobs. Don't let yourself "go" like that. Start taking a good, reliable medicine now—especially **PINKHAM'S VEGETABLE COMPOUND**. And could you imagine anything whose benefits have been better proved than world-famous Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound? Let this wholesome herb and roots of Pinkham's Compound help Nature calm your shivering nerves, tone up your system and help lessen distress from female functional disorders. Make a note NOW to get a bottle of this time-proven Pinkham's Compound TODAY without fail from your druggist. Over a million women have written in letters reporting wonderful benefits.

For the past 60 years Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound has helped grateful women go through trying ordeals. Why not let it help YOU?

Millions prefer it to mayonnaise—costs less!

Miracle Whip
Salad Dressing
A NEW KIND OF DRESSING CREATED BY KRAFT
© 1938 KRAFT FOODS INC.
Good Housekeeping Bureau
Official Supplier

Dear Professor Noodle:
We cops now have a great machine which can detect a lie! We slip it on the prisoner's bean to prove his alibi! Now isn't this great, I'm asking you?
Yours very truly
Sergeant Glue

OH-H-H-H OH-OH!
THE LIE-DOMETER SAYS YOU'RE FIBBING!
YOU HEARD WHAT YOUR SERGEANT SAID?
NAUGHTY NAUGHTY!

DEAR PROFESSOR NOODLE:
I WAS WORKIN' IN THE OFFICE ALL EVENING
I CAN TELL BY YOUR FACE YOU WEREN'T YOU BEEN OUT WITH THE GANG AGAIN?
ATT-A-GIRL

Dear Sergeant Glue:
I say to you upon your great machine—pooh, pooh! The first invention which could tell when man tried to deceive, was one which nothing can excel—Her name was Mother Eve!

Prof Noodle

SEZNANITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM ...

'Enakopravnosti'

Vladimir Levstik:

13

PRAVICA KLAĐIVA

POVEST

jih družin, so bili ugrabljeni svojcem in domačijam. Oborozeni do zob so s krikom in besom butali ob miliione prav takih ljudi ter spipali nanje svinec in jeklo, plamen in smrt, da bi udri preko njihovih trupel v dežle, kjer niso imeli ničesar iskati.

Ubičenje je padalo iz zraka, pogin je bruhal iz neder zemlje; in namestu da bi bežali od krajev pogube, so vstajali dan za dan novi stotisoči zdravih mož in so v neštetnih vlakih držali tja, kjer so razbijali glave, trgali ude od živih teles in razmetali drgeča človeška srca po blatu. Tekle so reke in potoki, a barva njihovih valov je bila kri. Šibila so se drevesa v rodovitni jeseni, toda na njih so viseli obešenci. Šumele so poljane v mesečini, ali njih vonj se je bil izpremenil v mrliski smrad . . .

In koder ni bilo klanja, je bil jok in trepet. Mati je vila roke za sinom, sestra za bratom, žena za možem, nevesta za ženinom, ki ga je objemala bela smrt. Nebogljena deca je klicala očete, ki niso čuli nikogar več, in prosila kruha, ki je bil vsak dan bolj črn in vsak dan tanjši. Na bojiščih je kosil rdeči demon, nad zaledje se je spravljala glad . . . Gorje je bilo zdavnaj neznošno in vendar mu ni bilo videti konca. Vojna, o kateri so napovedovali tu kakor tam, da bo trajala najdlj tri mesece, se je izpreminjala v večnost in je postajala utrip in zmisel vesoljnega sveta . . .

"Kako dolgo še, o Bog?" je vpraševalo nešteto trpečih duš. "Kako dolgo še?" so strmeli celo tisti, ki so razumeli, da vojna morala priti, in so pričakovali od nje obnovljenja svobode in vrnitve svetih pravic. Tudi celo Andreja Možine je bilo mrko zamišljeno in razorano od skribi. Dvakrat je že odbila Srbija avstrijski naval; ruska poplava je zivala Galicijo in tresla Karpat; na zapadu so grmeli desetisoči francoskih in angleških topov; minilo je polletje, minila jesen, zimski sneg se je tajjal, nastopala je pomlad, toda krivo ni hotelo postati ravno, zlo ni bilo niti omajano, nikar že pokončano!

"Doklej še?" je ponavljal kovač sam pri sebi. "Kdaj, o Gospod? Kdaj? . . ." Se vedno je slepo zaupal v Mojstra, da bo hotel dognati Svojo stvar. Toda pesem kladiča, ki je nekdaj grmela zapoved ljudem, se je zdaj previla v žarečo in sršče molitev k Njemu, v strastno molitev, ki je zvenela iz kovačnice v nebo: "Kar je krivo, ravnaj! Kar je zlo pokončaj! . . ."

XIX.

Toda ljudje so vsake vrste. Kar je tebi pekel, je drugemu paradiž. Vojna, največja in najbolj strašna v povestni sveta, je ustrezala nekaterim kakor kmetu lepo vreme. Njihova pšenica je šla v klasje, njihova jabolka so se zlatila in njihovi po-

lo obetal, da ga nemara izvolo za poslanca. Aleš je velikokrat sanjal o tem. Nič ga ni bilo strah, ko se govorili, da bo po vojni vse nemško, šola, urad in menda tudi cerkev in semenj: oh, on se je umel prilagoditi! Nu, pa po nemško, kaj za to? Že zdaj se je rad pohvalil glavarju ali okrajinemu naredniku: "Ih ze gern šprehn dajc . . ."

Toda ob gradovih, ki jih je zidal v oblake, ni nikoli pozabil zemlje, na kateri je stal. Blagajevina mu je bila prva skrb, saj je bila tako rekoč že njegov. Gospodaril je umno: Krištofovi gozdi so se redčili, njegovi orehi so drug za drugim romalija, kjer so jih predelavali v puškinu kopita, žito in živina sta šla v denar; in ves dobitek se je zbiral v žepu vestnega skrbnika, ki je neprosten tožil, da je kmetovanje slab zaslužek v današnjih dneh . . .

Bratova vrnitev se mu je zadela nemogača, kakor hitro mu je izginil izpred oči; vojna je imela samo še nalogo, da ga odstrani za zmerom. Aleš ni dvomil, da mu stori to uslužo, ko je vendar v vsem služila njegovi koristi. Res smečne, kar brezobzirne so se mu zdele karte, ki jih je Krištof pisaril z bojišča. Postavil ga je za dediča, s tem je bilo vse povedano. Zakaj se je zdaj oglašal, Ali ga je hotel zasmehovati s temi dokazi, da še živi?

Sedanji položaj je bil zanj samo trda preizkušnja potrežljivosti. Kolikorkrat je čital o hudi bitkah, tolilikrat je nestrupno pričakoval vesti o Krištofovem smrti.

"Tedaj bo Blagajev moje!" si je šepečal vse noči, ko je ležal v bratovi postelji in ni mogel zaspasti. "Moje! Vse moje!"

Kako opojna beseda! Beseda, mogočna tako, da je brisala slerhovo zapoved in razveljavljala vsak pomsilek.

Toda na mlinarjevih upih je ležala senca: Katra, Krištofova žena, je še živila. Ko je Aleš povprašal zastranje, so mu celo odgovorili, da se ji polagoma vraca razum. V primeru možev smrti bi imela nesporne pravice, ki so bile črno na belem zapisane v ženitovanjski pogobi: trebalo bi vrniti doto in odsteti sprotino. Vse to bi šlo iz tistega, kar je bilo zdaj v Aleševih rokah. Iz tistega, kar je že smatral za svoje! Mlinar je stikal in lomil prste, kadar je mi-

sil na to.

Dolgo si je belil glavo, kaj naj storiti s svakinjo, kadar bo zdrona. Če bi se našla pot, da bi jo vzlio temu zadržali na Stundovi? Toda Katra je imela svoje ljudi, ki bi mu prečrtali račun; kakšno osmešenje, koliko jezikanka! Bolj pametna se mu je zdela ženitev. Katra je bila sicer pijanka, ujedljiva in grda ko smrtni greh, a zato bi bila bogata, najtežja daleč na okoli. Pijača bi jo spravila tem hitreje na oni svet, vraga bi ji izganjal z drenovim oljem in za stran lepote bi imel drugod tolazbe na izberu . . . Da, tako, ne bi bilo svaščto ovira zakonu! Govoril bi z župnikom: gospod Vojska bi šel do škofa, škof bo dobil od papeža izpregle . . . Vsekako bi si moral zagotoviti njen naklonjenost, da vsaj ne bi vzel drugače. —

"Da, ti si človek, Aleš!" je vzdihnila, milujoč ga s pijnimi očmi. "Rešil si me iz pekla. — Brez tebe bi ostala tam do smrtne ure."

"Škoda bi te bilo, Katra," je šepečal mlinar. "Škoda bi te bilo! Ti si ženska, ti bi bila zame . . . Cvet!" je dodal, iščoč zapestljive besede. "Mar bi se bila vzelna midva . . . Prijel jo je okoli pasu, da sama ni vedela, kdaj.

"Ah, Aleš!" je zamrmrla svakinja in pobdsila zabrekle trepalnice, ne da bi se branila. "Sram te bodi!"

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====

=====